

МОТИВИ

към проект на Наредба за признаване на организациите за защита правата на пациентите за представителни организации

Причините за изготвянето на Наредба за признаване на организациите за защита правата на пациентите за представителни организации са в две основни насоки:

Първата насока касае съответствието на предмета на нормативния акт с изискванията, определени в Закона за здравето, относно условията, на които трябва да отговарят представителните организации за защита правата на пациентите, така че да се постига основната цел, свързана с тяхното функциониране в обществена полза.

Втората насока е организационна и касае процедурата по признаване/установяване на представителността на организациите за защита правата на пациентите, като целта е тя да се конкретизира и детайлизира, така че да станат ясни правилата, по които се процедира когато една организация изяви желание да бъде призната за представителна или да се потвърди нейната представителност.

В съответствие на горепосочените причини за изготвянето на проекта на нормативния акт, целите, които трябва да се постигнат също са в двете посочени насоки.

В тази връзка като основен критерий за периодичното установяване на представителността на вече призната за представителна организация, е ежегодното осъществяване на дейност в минимален изискуем обем, във всички териториални структури, която да съответства и с това да доказва постигането на основната цел, определена със Закона за здравето – защитата на правата и интересите на всички пациенти без оглед на конкретни заболявания, диагнози и страдания.

Досегашната практика в процедурата по установяване на представителността се основава на нормативни разпоредби, които гарантират предимно формалното физическо съществуване (наличен офис, поставена табела с приемно време, представляващо лице) на областните структури към кандидатстващата организация, с което не се доказва степента на постигане на горепосочената цел. Именно в тази връзка в проекта са определени няколко основни направления на дейности, участието в които доказва не само физическото съществуване на областните структури, но и реалния им принос в защитата на интересите на пациентите. За целта, разбира се, контролните органи ще изискват доказване изпълнението на декларираните дейности за изминалия период.

Посочените в проекта основни направления на дейност, в които ще се изисква участие на областните структури на годишна база, с минимален обем на изпълнение

(участие в поне една от посочените дейности), изцяло съответстват на законоустановена цел за защита на правата и интересите на всички пациенти и същевременно покриват голям периметър от възможни дейности в тази област на обществения живот, така, че организациите да не са затруднени при тяхното реализиране. Като направления на дейности в проекта са посочени: участие в решаването на конкретни случаи, касаещи права на пациенти; участие в работата на различни органи в областта на защита на правата на пациентите; участие в дейности по програми с различен обхват и със същия предмет; участие в различни форуми, без ограничение на тяхната форма и обхват, касаещи правата на пациентите. С този регламент, освен че се разчита на инициативността и активността на областните структури, също така се ангажират и ръководствата на представителните организации да включват своите областни представители в реализирането на повече дейности, с което функциите на съответната организация практически се доближават до населението и в частност – до заинтересованите от тази подкрепа лица. Целта е да се постигне по-равномерно разпределение на дейностите на пациентските организации, като се избегне тяхната концентрация само в големите областни центрове, с което да се изпълни със съдържание тяхната национална представителност.

В последната насока е и изискването регионалните здравни инспекции да обявяват на заглавната си интернет страница актуална информация за областните структури на признатите за представителни организации за защита правата на пациентите, от която да се ползват пациентите на съответната територия. По този начин едновременно се постига по-добра информираност на населението на съответната територия и по-голяма ангажираност на областните представители, поради излизането им от сянката на анонимността за хората, които търсят съдействие в качеството си на пациенти.

Що се отнася до първоначалното признаване на една организация за представителна за защита на правата на пациентите, проектът на наредба не определя съществени различия спрямо сега установения ред, тъй като на този първоначален етап може да се установява единствено изпълнението на формалните изисквания, каквито са определени със Закона за юридическите лица с нестопанска цел, наличие на актуален устав, декларации, доказващи липсата на конфликт на интереси, списък на учредителите, списък на членовете, списък на областните структури и др.

Всички горепосочени обстоятелства подлежат на проверка, като в проекта на наредбата ясно са разграничени двете процедури – по признаване на представителността

и по установяване на представителността на организациите. В процедурите са посочени срокове, съобразени с реалните условия за тяхното изпълнение, като е премахната порочната практика да се допуска многократно неизпълнение на дадените указания по отстраняване на установени несъответствия или непълноти в представената документация и/или по време на проверките на място – съгласно проекта на наредба такова отстраняване може да става само веднъж. Ясно са определени и случаите когато министърът на здравеопазването може да издаде мотивиран отказ за признаване на организацията за представителна или за потвърждаване на нейната представителност, както и да отнеме представителността ѝ.

В Допълнителните разпоредби е дадено по-ясно определение на понятието „областна структура“, което е предпоставка за по-голяма яснота във връзка с контролната дейност при доказване на съществуването и функционирането ѝ. Идентификацията на областната структура и на лицето, което я представлява, а не нейното хипотетично съществуване, каквато тенденция се наблюдава понастоящем в определени случаи, гарантира реалното изпълнение на целите за защита на правата и интересите на всички пациенти на съответната територия, чрез създаване на възможност за комуникация със заинтересованите лица.

Във връзка с представените по-горе цели, които се поставят с предложения проект на наредба, са и очакваните резултати от него. Без да се повтарят вече подробно изложените мотиви, може да се обобщи, че с проекта се очаква да се постигне по-пълноценно изпълнение на законовата делегация, определяща като основна цел на представителните организациите защитата на правата и интересите на всички пациенти без оглед на конкретни заболявания, диагнози и страдания, израз на което е реализирането на общественополезна дейност по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Постигането на национална представителност, чрез доказано функциониране на структури на организацията във всички административни области на страната, е гарант за осъществяване на тази основна цел.

Ясният регламент на процедурите, чрез които се признават за представителни или се установява представителността на организациите за защита правата на пациентите, е предпоставка за по-организирано им протичане, както и за по-отговорното отношение на заинтересованата страна да изпълни условията, на които трябва да отговори, без да се налага процедурата да се връща многократно в изходна си точка и в съответствие на това многократно да се ангажира значителен административен ресурс, който да извършва поредица от проверки за съответствие с изискванията в рамките на една процедура. По

този начин се очаква да се постигне процесуална икономия при ясно определени правила на действията и изисквания към кандидатстващата организация, с което се намалява и административната тежест върху ангажираните в процеса органи.

Финансовите разходи за организациите, изявили желание да бъдат признати за представителни организации за защита правата на пациентите или да бъде установена тяхната представителност, са свързани с обичайната им дейност и няма предпоставки за увеличението им при регламента на предложени проект на нормативен акт. Разходите, свързани с осъществяване на споменатите процедури по признаване или установяване на представителността на тези организации, предвид определянето на възможността за еднократно изискване за отстраняване на несъответствия или непълноти в представената документация и/или проверката на място, се съкращават спрямо настоящата практика, включваща обичайно многократна кореспонденция и многократни проверки на място.

С проекта не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги.

Анализът за съответствието с европейското право установява, че обществените отношения, предмет на този проект, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта, е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделените държави-членки. Това произтича от разпоредбата на чл. 168, пар. 7 от Договора за функциониране на Европейския съюз, която предвижда изключителна компетентност на държавите-членки по определяне на здравната им политика и организирането и предоставянето на здравни услуги и медицински грижи.

На основание чл. 26 от Закона за нормативните актове проектът на наредба и мотивите към него ще бъдат публикувани на интернет страниците на Министерство на здравеопазването и на портала за обществени консултации за срок от 30 дни.